

บทที่ 1

บทนำ

ภูมิหลัง

ปัจจุบันการเปลี่ยนแปลงของสภาพสังคมเศรษฐกิจ การเมืองได้เข้ามามีอิทธิพลต่อสภาพความเป็นอยู่ของประชากรมากขึ้น ความเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้มนุษย์ต้องดิ้นรนเพื่อความอยู่รอดของตนเอง จำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้น การขาดแคลนที่ดินทำกิน ภัยพิบัติทางธรรมชาติ การทำลายสิ่งแวดล้อม ฯลฯ ล้วนแต่เป็นปัจจัยที่ทำให้เกิดปัญหาทางสังคมมากมาย เป็นต้นว่า ปัญหาอาชญากรรม ปัญหาต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับชีวิตและทรัพย์สินของประชาชน ถือเป็นภารกิจของตำรวจ โดยตรงที่จะต้องรักษากฎหมายด้วยการดูแลป้องกันมิให้ผู้กระทำความผิดกฎหมายมากขึ้น ตรวจตราดูแลมิให้มีสิ่งใดมาทำลายความสงบเรียบร้อยของประชาชน การป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไม่ให้มีอันตราย สืบสวนก่อนและหลังกระทำผิด อีกทั้งยังมีหน้าที่ให้บริการแก่ประชาชนด้วยการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชน ในเรื่องต่างๆ (สมเกียรติ อศวิษณุ. 2526 : 149) สำนักงานตำรวจแห่งชาติถือเป็นองค์กรหนึ่งซึ่งมีหน้าที่หลักในการพิทักษ์สันติราษฎร์ บำบัดทุกข์บำรุงสุขให้แก่ประชาชน มีการกำหนดการกระจายอำนาจระหว่างสำนักงานตำรวจแห่งชาติกับตำรวจภูธรจังหวัด และราชการส่วนท้องถิ่น โดยแบ่งการกระจายอำนาจออกเป็น 9 ภาคทั่วประเทศ มีสำนักงานตำรวจภูธรภาคเป็นผู้รับผิดชอบแต่ละภาค ซึ่งในการปฏิบัติหน้าที่ดังกล่าวถือว่าเจ้าหน้าที่ตำรวจเป็นกลไกสำคัญในการใกล้ชิดกับประชาชนในพื้นที่ โดยคาดหวังประโยชน์สูงสุดว่าประชาชนจะได้รับความคุ้มครองภายใต้ขอบเขตของกฎหมายในพื้นที่ที่ตนเองรับผิดชอบ ดังนั้นจึงเกิดความกดดันขึ้นในการปฏิบัติหน้าที่ เพราะในการปฏิบัติหน้าที่นั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจต้องมีปฏิสัมพันธ์กับหลายฝ่าย การมีปฏิสัมพันธ์กับผู้บังคับบัญชา โดยรับคำสั่งจากผู้บังคับบัญชาไปปฏิบัติ ผู้บังคับบัญชาแต่ละท่านก็จะมีนโยบายในการทำงานที่มีความแตกต่างกัน อีกทั้งผู้บังคับบัญชาในทุกๆระดับมักจะทำงานเพียงช่วงสั้นๆ คือ 1-2 ปี ทำให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน การมีปฏิสัมพันธ์กับลูกน้องหรือผู้ใต้บังคับบัญชา ซึ่งแต่ละคนอาจมีทัศนคติในการทำงานที่แตกต่างกัน อันนำมาซึ่งอุปสรรคในการทำงานไม่ประสบผลสำเร็จ เจ้าหน้าที่ตำรวจมีหน้าที่รักษาและป้องกัน ไม่ให้มีการฝ่าฝืนหรือการละเมิดกฎหมายตรวจตราดูแลด้านความสงบเรียบร้อยของประชาชนป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไม่ให้มีอันตราย ในขณะที่เดียวกันก็มีหน้าที่

ให้บริการช่วยเหลืออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในเรื่องต่างๆ ด้วย จึงทำให้ในบางครั้ง
 ตำรวจรู้สึกขัดแย้งในบทบาท ก่อให้เกิดความกดดันและเครียด (วิเชียร โชติสุข โชติรัตน์ ;
 อ่างในปพิชญา วนะสุข. 2554 : 89) จากความรู้สึกดังกล่าวย่อมมีผลกระทบโดยตรงใน
 การปฏิบัติงานและทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจ ในฐานะเป็นเจ้า
 พนักงานยุติธรรมขั้นต้น ถ้าตำรวจไม่สามารถให้ความยุติธรรมแก่ประชาชนได้ในเบื้องต้น
 ต่อให้มีอัยการและผู้พิพากษาชั้นดีอย่างไร ในท้ายที่สุดก็ไม่เกิดความเป็นธรรมยุติ (ทักษิณ
 ชินวัตร. 2547 : 109) ดังนั้นเจ้าหน้าที่ตำรวจนั้นเป็นกลไกสำคัญในการทำงานใกล้ชิดกับ
 ประชาชนในพื้นที่ โดยคาดหวังประโยชน์สูงสุดว่าประชาชนได้รับความคุ้มครองภายใต้
 ขอบเขตของกฎหมายที่ตนเองรับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ตำรวจเองได้รับความปลอดภัยใน
 การทำงานและการต่อต้านจากโจรผู้ร้าย อีกทั้งยังสามารถปกป้องตนเองจากการถูกรื้อเรียน
 หรือฟ้องร้อง และที่สำคัญคือสามารถรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมที่ตนเองมีหน้าที่
 รับผิดชอบได้

จากเดิมที่งานทางด้านบริหารทรัพยากรมนุษย์ที่ต้องมุ่งเป้าหมายไปที่ประสิทธิภาพ
 และประสิทธิผลในการทำงานของบุคลากรเพื่อเพิ่มศักยภาพขององค์กรให้อยู่รอดและอยู่ได้
 ปัจจุบันนั้นเริ่มให้ความสำคัญกับการสร้างความสุขในองค์กร โดยเริ่มจากบุคลากรแล้ว
 ประสิทธิภาพกับประสิทธิผลจะเกิดขึ้นเองเนื่องจากบุคลากรมีความเต็มใจที่จะทำงาน ซึ่ง
 ก่อให้เกิดความสำเร็จของการทำงานขององค์กร เป้าหมายของการทำงานของตำรวจ คือ บำบัด
 ทุกข์ และบำรุงสุขให้แก่ประชาชน (ปุระชัย เปี่ยมสมบูรณ์. 2530 : 89) การที่เจ้าหน้าที่ตำรวจ
 ทำงานด้วยความสุข ส่วนหนึ่งเป็นเพราะได้ทำงานที่ตนเองชอบ มีสภาพแวดล้อมการทำงานที่
 ดีแต่สำหรับข้าราชการตำรวจเอง การทำให้งานที่ทำอยู่เป็นประจำน่าสนใจและรู้สึกสนุกกับ
 งานที่ทำนั้นไม่ใช่เรื่องง่ายท่ามกลางบริบทแวดล้อมที่เปลี่ยนไปของการทำงาน ทั้งเศรษฐกิจ
 สังคมวัฒนธรรมและอาชญากรรมรูปแบบใหม่ๆ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวทำให้รูปแบบการ
 ทำงานเปลี่ยนแปลงไป โดยอาจจะต้องเรียนรู้งานมากขึ้น มีความเสี่ยงในการทำงานมากขึ้น ซึ่ง
 นอกจากจะส่งผลกระทบต่อตัวข้าราชการตำรวจเองยังสามารถส่งผลกระทบต่อองค์กร และ
 สะท้อนสู่บุคคลภายนอกอีกด้วยซึ่งก็คือประชาชนทั่วไปนั่นเอง เนื่องจากงานของตำรวจหากใช้
 วิจารณญาณที่ผิดพลาดเพียงเล็กน้อยก็อาจจะส่งผลกระทบในวงกว้าง (พสิน แก้วลี. 2546 : 59)
 ดังนั้นหากมีปัจจัยใดๆ ที่ส่งผลต่อชีวิตการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจที่ทำให้เกิดความสุขใน
 การทำงานย่อมส่งผลดีในการปฏิบัติงานและทำให้ประสิทธิภาพในการทำงานเพิ่มขึ้น ส่งผลดี
 ถึงประชาชนในวงกว้าง และชื่อเสียงของต้นสังกัดได้ (ประทุม สุขมี. 2542 : 104)

สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีหน้าที่รักษาและป้องกันไม่ให้มีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายและตรวจตราดูแลด้านความสงบเรียบร้อยของประชาชนป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไม่ให้มีอันตราย ช่วยเหลืออำนวยความสะดวกให้กับประชาชนในเรื่องต่างๆ ในเขตอำเภอสุวรรณภูมิซึ่งครอบคลุมพื้นที่ 12 ตำบล 159 หมู่บ้าน สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ดขึ้นตรงต่อสำนักงานตำรวจภูธรภาค 4 โดยคาดหวังประโยชน์สูงสุดว่าประชาชนจะได้รับความคุ้มครองภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่ตนเองรับผิดชอบ เจ้าหน้าที่ตำรวจเองก็จะได้รับความคุ้มครองภายใต้ขอบเขตของกฎหมายที่ตนเองรับผิดชอบและได้รับความปลอดภัยจากการทำงาน อีกทั้งยังสามารถปกป้องตนเองจากโจรผู้ร้ายและการถูกร้องเรียนหรือฟ้องร้องที่สำคัญคือ สามารถรักษาความสงบเรียบร้อยของสังคมที่ตนเองมีหน้าที่รับผิดชอบได้ การปฏิบัติหน้าที่ที่ต้องอาศัยความร่วมมือของทุกฝ่ายร่วมกัน หากเกิดความไม่สามัคคีปรองดองก็จะทำให้การปฏิบัติหน้าที่ไม่มีประสิทธิภาพ

ดังนั้นผู้วิจัยจึงมีความสนใจศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของตำรวจสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด เพื่อนำข้อมูลที่ได้รับจากการวิจัยมาเป็นข้อเสนอแนะให้กับการพัฒนาองค์กรตำรวจให้เกิดประสิทธิภาพในการดำเนินงานและทำให้เจ้าหน้าที่ตำรวจมีความสุขในการทำงานที่ดีขึ้นไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับความสุขในการทำงานของตำรวจสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของตำรวจสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิจังหวัดร้อยเอ็ด
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของตำรวจสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด

สมมติฐานการวิจัย

ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของเจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ได้แก่ ปัจจัยด้านผู้นำ ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในการทำงาน ปัจจัยด้านความรักในงาน ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตในการทำงานและปัจจัยด้านค่านิยมขององค์กร

ขอบเขตการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของ ตำรวจสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดขอบเขตของการวิจัยไว้ ดังนี้

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร ได้แก่ เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด จำนวนประชากร 132 คน (สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ. 2555 : 49)

1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เจ้าหน้าที่ตำรวจที่ปฏิบัติงานในสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด โดยคำนวณหาขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) โดยใช้จำนวนประชากรทั้งหมดในปี 2555 เป็นข้อมูลในการคำนวณ เพื่อเป็นตัวแทนของประชากร โดยวิธีการคำนวณทางสถิติตามวิธีของทาโร่ ยามาเน่ ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 100 คน แบ่งเป็นตำรวจชั้นสัญญาบัตร 14 คน ตำรวจชั้นประทวน 86 คน (สถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ. 2555 : 74)

2. ระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลาในการดำเนินการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่างในเดือนกรกฎาคม 2555

3. ตัวแปรที่ศึกษา

3.1 ตัวแปรอิสระ ได้แก่

- 3.1.1 ปัจจัยด้านผู้นำ
- 3.1.2 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในที่ทำงาน
- 3.1.3 ปัจจัยด้านความรักในงาน
- 3.1.4 ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตในการทำงาน
- 3.1.5 ปัจจัยด้านค่านิยมขององค์กร

3.2 ตัวแปรตาม ได้แก่

- 3.2.1 การมีหลักประกันในชีวิต
- 3.2.2 การมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี
- 3.2.3 การมีครอบครัวที่อบอุ่น
- 3.2.4 การมีชุมชนที่เข้มแข็ง
- 3.2.5 การมีความภาคภูมิใจ
- 3.2.6 การมีอิสระภาพ

3.2.7 การเข้าถึงธรรมชาติด้วยการอยู่ร่วมกัน

3.2.8 การมีสิ่งแวดล้อมที่ดี

นิยามศัพท์เฉพาะ

1. ความสุขในการทำงาน หมายถึง การทำงานอย่างสบาย มีความสำราญทั้งกายและใจ มีความพอใจในสภาวะของตนเองทั้งที่ทำงานและการดำเนินชีวิตประจำวัน ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง ภาวะที่ข้าราชการตำรวจสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด มีความรู้สึกปราศจากความวิตกกังวล เพลิดเพลิน มีความเต็มใจ และรู้สึกถึงความสำคัญของตนเอง ในการทำงาน ซึ่งจะทำให้ผลงานที่ออกมามีประสิทธิภาพบรรลุเป้าหมายที่วางไว้โดยแบ่งความสุขออกได้ 8 ประการ ได้แก่

1.1 การมีหลักประกันในชีวิต หมายถึง มีที่อยู่อาศัย มีเงินใช้ มีอาหารการกินและมีหน้าที่การงานที่มั่นคง

1.2 การมีสุขภาพร่างกายและจิตใจที่ดี หมายถึง มีสุขภาพร่างกายแข็งแรง สุขภาพร่างกายเหมาะสมกับงานที่ทำ ไม่มีโรคประจำตัวและมองโลกในแง่ดี

1.3 การมีครอบครัวที่อบอุ่น หมายถึง คนในครอบครัวมีความเข้าใจกัน มีความภาคภูมิใจมีการสนับสนุนและส่งเสริมซึ่งกันและกัน และคู่สามีภรรยาไม่นอกใจกัน

1.4 การมีชุมชนที่เข้มแข็ง หมายถึง ชุมชนมีการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน เกิดกลุ่มกิจกรรมต่างๆ ในชุมชน คนในชุมชนมีความสามัคคีกันและผู้นำชุมชนมีความเข้มแข็ง

1.5 การมีความภาคภูมิใจ หมายถึง การที่ประสบความสำเร็จ เจริญรุ่งเรืองในหน้าที่การงาน รู้สึกได้ว่าอาชีพของตนเองมีเกียรติสามารถเป็นแบบอย่างแก่ผู้อื่นและมีความสุขกับผลงานที่ออกมา

1.6 การมีอิสระภาพ หมายถึง การที่ไม่ถูกครอบงำความคิด หน้าที่การงานไม่ถูกแทรกแซงสามารถทำสิ่งที่คิดได้โดยไม่สร้างความเดือดร้อนต่อผู้อื่นและมีความเป็นอิสระในการดำเนินชีวิต

1.7 การเข้าถึงธรรมชาติด้วยการอยู่ร่วมกัน หมายถึง การอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข มีความพอใจในสิ่งที่มีอยู่ ได้ทำบุญ ทำทานหรือช่วยเหลือผู้อื่นและดำเนินชีวิตอยู่อย่างพอเพียง

1.8 การมีสิ่งแวดล้อมที่ดี หมายถึง มีสภาพแวดล้อมในการทำงานที่ดี ความหลากหลายของสิ่งแวดล้อม ไม่มีมลพิษในอากาศ มีความพร้อมด้านอุปกรณ์ในการทำงานและมีความพร้อมด้านถนน น้ำประปาและไฟฟ้า

2. ปัจจัยที่มีความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงาน หมายถึง ปัจจัยที่มี

ความสัมพันธ์กับความสุขในการทำงานของตำรวจสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ซึ่งการวิจัยครั้งนี้ประกอบด้วยปัจจัย 5 ด้าน ได้แก่

2.1 ปัจจัยด้านผู้นำ หมายถึง การสร้างแรงจูงใจในการทำงาน เห็นใจ

ผู้ใต้บังคับบัญชา กระตุ้นให้ผู้ใต้บังคับบัญชาเกิดทัศนคติที่ดีในการปฏิบัติหน้าที่อย่างมีประสิทธิภาพและเป็นบุคคลที่มีความน่าเชื่อถือ

2.2 ปัจจัยด้านความสัมพันธ์ในที่ทำงาน หมายถึง การมีปฏิสัมพันธ์ทางสังคม

ความผูกพัน การสนับสนุนและการให้ความสำคัญจากคนรอบข้าง

2.3 ปัจจัยด้านความรักในงาน หมายถึง การปฏิบัติหน้าที่ให้บรรลุผลตามที่ได้รับ

มอบหมายโดยมีความพึงพอใจและภูมิใจในหน้าที่ที่ตนเองได้ทำ

2.4 ปัจจัยด้านคุณภาพชีวิตในการทำงาน หมายถึง การที่มีสภาพแวดล้อมในการ

ทำงานและสังคมที่ปลอดภัย ได้รับค่าตอบแทนที่เหมาะสม

2.5 ปัจจัยด้านค่านิยมขององค์กร หมายถึง ความเชื่อที่มีผลต่อรูปแบบพฤติกรรม

ที่แสดงออกร่วมกันของบุคลากรในองค์กร

3. เจ้าหน้าที่ตำรวจสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด หมายถึง เจ้าหน้าที่

ที่ปฏิบัติหน้าที่รักษาและป้องกันไม่ให้มีการฝ่าฝืนหรือละเมิดกฎหมายตรวจตราดูแลด้านความสงบเรียบร้อยของประชาชนป้องกันชีวิตและทรัพย์สินของประชาชนไม่ให้มีอันตราย ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง เจ้าหน้าที่ที่ปฏิบัติงานในสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ในเดือนกรกฎาคมพ.ศ. 2555

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ข้อเสนอแนะที่ได้สามารถนำไปใช้ปรับปรุงปัจจัยและสภาพแวดล้อมการทำงานของตำรวจสถานีตำรวจภูธรสุวรรณภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ให้เหมาะสมต่อไป